

บุพปัจจัยของผู้บริหารสถานศึกษาครู และการร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา
ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานประถมศึกษาสมุทรปราการ

The Affects of Antecedents of School Administrators and Community
Participation on Learning Achievement of Basic Education School Students in
Schools under Samutprakan Primary Educational Service Area Office

กัญจนภัก คำปรีชา

Kanjanaphak Khampreecha

E-mail: kanjana_wonderful@hotmail.com

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
กรุงเทพฯ 10300

Doctor of Philosophy Program in Development Administration,
Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok 10300 Thailand

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร

Associate Professor Dr. Siravit Koolrojanapat

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพฯ 10300

Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok 10300 Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงศ์ บุญผดุง

Assistant Professor Dr. Suttipong Boonphadung

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพฯ 10300

Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok 10300 Thailand

(Receipt of the manuscript: March 8, 2016; Receipt of the revised manuscript: March 29, 2016;

Acceptance of the final manuscript: May 10, 2016)

บทคัดย่อ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนโยบายที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยรวมในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา

สมุทรปราการ และ 2) ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 260 คน ซึ่งได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีอิทธิพลทางตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ตลอดจนเขตการศึกษาอื่น ๆ โดยงานวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยสำคัญในการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ได้แก่ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้พัฒนาเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง การที่ครูผู้สอนมีคุณวุฒิการศึกษาที่ตรงกับวิชาที่สอน และการที่หน่วยงานในชุมชนสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นสื่อใน

คำสำคัญ: ปัจจัยในการบริหาร การบริหารสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The Ministry of Education regards the improvement of the academic achievement of primary school students as a policy that schools should set as high priority. However, it is now known that the overall academic achievement of primary school students in the Samutprakarn Primary Educational Service Area has not been insufficiently satisfied when compared with schools in other educational service areas, where student academic achievement has only been at a moderate level. The objectives of this research were: 1) to investigate the level of school administrators instructional leadership, teacher quality, community participation in education management, and student academic achievement, at the primary school level, in the Samutprakarn Primary Educational Service Area; and 2) to study the influence of school administrators instructional leadership, teacher quality, and community participation in education management on the academic

achievement of primary school students. This research was a quantitative research. The research sample consisted of 260 school administrators, primary school teachers, and school committee members in the Samutprakarn Primary Educational Service Area, obtained by multi-stage sampling. The data were collected with the use of a questionnaire and analyzed with descriptive statistics and a structural equation model. Research findings indicated that: 1) overall, the school administrators instructional leadership, teacher quality, community participation in education management, and the academic achievement of students were rated at a high level, while considering each factor, the school administrators instructional leadership, teacher quality, community participation in education management were rated at a high level, but the academic achievement of students was rated at a moderate level; 2) school administration instructional leadership, teacher quality, and community participation in education management had a direct influence on the academic achievement of the students with the statistical significance of .01. These findings can lead to as the development of improved guidelines to enhance the academic achievement of primary school students in, and outside, of the Samutprakarn Primary Educational Service Area. It is suggested that the major factors that are important in enhancing student academic achievement include the support of teachers in continual improvement by school administrators, that teachers should have an academic background in the subjects that they teach, and, that community organizations support the use of local resources such as learning media.

Keywords: Administrative factors, School administration, Learning achievement

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน โดยรัฐต้องเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก เป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงานคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว เพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ทั้งนี้ที่มีบทบาทสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษาและความร่วมมือของชุมชนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงต้องเน้นให้มีปัจจัยภาวะผู้นำด้านวิชาการเพื่อตอบสนอง

ความต้องการในด้านคุณภาพของการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระ ริญเจริญ (2550, หน้า 113) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพที่จะบริหารสถานศึกษาที่ดีไปสู่เป้าหมายนั้นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ การกำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการได้มาตรฐานสูง ย่อมส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทางการศึกษาและมีผลสัมฤทธิ์ ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

นอกจากนี้ผู้ที่มีส่วนเป็นกำลังและเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญทางการศึกษาโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาบุคคลพลเมืองให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการคือ ครู เพราะครูมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องตามสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมและชุมชน โดยครูต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนและได้ฝึกทักษะการคิด การจัดการการประยุกต์ใช้ความรู้ป้องกันแก้ไขปัญหตามสถานการณ์และปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในแต่ละด้าน อีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีคุณภาพนั้น คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เพราะการร่วมมือกับชุมชน (Collaboration with Community) เป็นการเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือสถานศึกษาและผู้เรียนหรือเชื่อมโยงสถานศึกษาให้ไปช่วยเหลือชุมชน (Epstein et al., 1997) เพราะปัจจุบันการทำงานแบบคนเดียว (One man show) ไม่ค่อยได้ผลแล้ว ดังนั้นแผนพัฒนาฉบับที่ 11 จึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม สนับสนุนส่งเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่ง และเอื้อต่อการพัฒนาคน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียนเป็นอย่างมาก การพัฒนาคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการบริหาร เพราะสถานศึกษาเป็นแหล่งพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งในองค์กร ดังนั้นปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสำคัญมาก ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นนั้น ต้องอาศัยหลักสำคัญการบริหารคุณภาพที่มุ่งเน้นคุณภาพ ทั้งด้านการผลิต (Output) คือกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Process) และปัจจัย (Input) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1, 2553) ซึ่งการที่จะทำให้ผลผลิตด้านผู้เรียนเป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าวเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและสังคมได้ ต้องมีกระบวนการที่ดีที่เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และชุมชน

สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในจังหวัดสมุทรปราการเป็นวิสัยทัศน์ของผู้บริหารหลายฝ่าย เพราะอยู่ในระดับ “ปานกลาง” (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1, 2553) ที่ต้องการให้มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ส่งผลถึงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในปี 2558 นี้แต่การที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำเป็นต้องมีส่วนประกอบต่าง ๆ

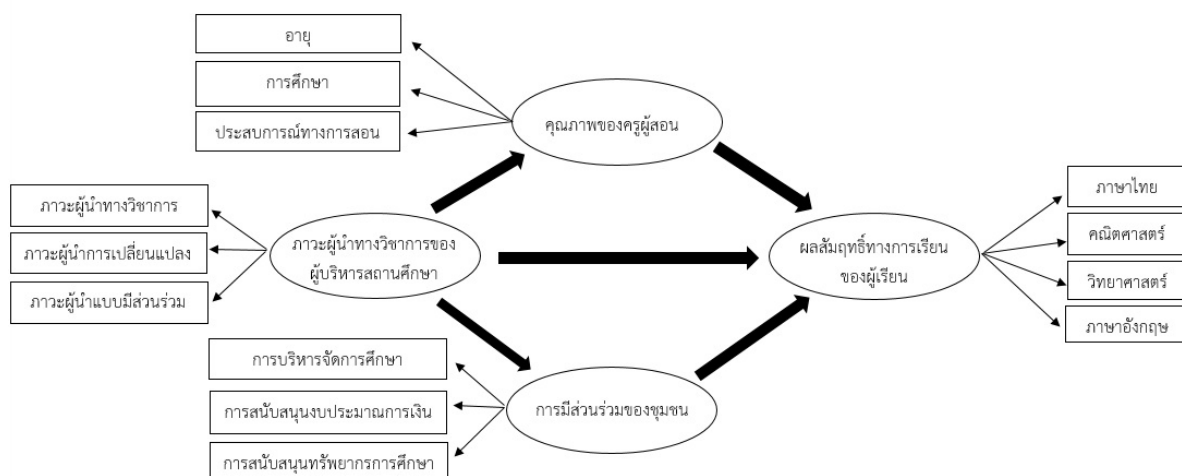
เริ่มจากที่มาของปัญหา ซึ่งต้องมีการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาและเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยคาดว่ากระบวนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอน ความร่วมมือร่วมใจของครูผู้สอน และในการร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรเหล่านั้นว่ามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหรือไม่อย่างไร และมีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถตอบคำถามในงานวิจัยได้ว่า (1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับใดและมีพฤติกรรมทางการบริหารอย่างไร ครูผู้สอนและชุมชนจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด (2) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณลักษณะที่ต้องการของครูผู้สอน การให้ความร่วมมือของครูผู้สอนกับผู้บริหารสถานศึกษา และการร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหรือไม่ และมีความแตกต่างเหลื่อมล้ำกันอย่างไร เพื่อเป็นการตอบคำถามปัญหาการวิจัยในปัญหาเหล่านี้ จึงต้องมีการทำการศึกษาวิจัยถ้าปัญหาวิจัยมีข้อมูลและมีความเป็นจริง จะได้ทราบถึงสาเหตุที่มาของปัญหาที่แท้จริงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ว่ามีสาเหตุสืบเนื่องมาจากสาเหตุใดอะไร ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังอยู่ในระดับที่ยังต้องแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าในปัจจุบัน จึงหาวิธีแก้เหตุแห่งปัญหานั้นได้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ
2. ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนองค์กรชุมชน (พระภิกษุ กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล หรือ อบต.) และผู้แทนศิษย์เก่า รวมทั้งสิ้น 1,389 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากเกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรสังเกต ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอน และชุดที่ 3 แบบสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยการขอให้ผู้อำนวยการโครงการปรัชญาคุณูปกตติดสาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีหนังสือถึงสถานศึกษาเป้าหมายตามหนังสือโครงการปรัชญาคุณูปกตติด สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยฯ โดยการขออนุมัติจากผู้อำนวยการสถานศึกษา รวม 4 สถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้มอบแบบสอบถามให้ด้วยตัวเองทุกสถานศึกษา พร้อมอธิบายแบบสอบถามและวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เวลาในการติดตามแบบสอบถามกลับคืนภายในระยะเวลา 2 เดือน แบบสอบถามที่ได้กลับมาส่วนใหญ่ผู้อำนวยการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเป็นผู้ติดตามและ

รวบรวมแบบสอบถามกลับคืนให้ หลังตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยก็นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ผู้วิจัยใช้เพื่ออธิบายคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษา เพื่ออธิบายปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural equation model, SEM) โดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ (Linear structure relationship, LISREL) ซึ่งการวิเคราะห์โดยการนำตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ มาทดสอบตามกรอบแนวความคิดด้วยการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

ผลการวิจัย

1. ระดับของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการมีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ตามลำดับ 2) คุณภาพของครูผู้สอนในด้านการศึกษามีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 รองลงมาคือ ด้านประสบการณ์ทางการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และด้านอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ตามลำดับ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในด้านการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษามีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนงบประมาณและการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และด้านการบริหารจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ตามลำดับ และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในด้านวิชาภาษาไทย มีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 รองลงมาคือ ด้านวิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และด้านวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ตามลำดับ

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีอิทธิพลทางตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ นอกจากนี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาและคุณภาพของครูผู้สอน รวมถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางตรงกับคุณภาพของครูผู้สอน

อภิปรายผล

1. ระดับของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Johnson (1991) พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีผลให้ครูมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผลการวิจัยของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) ก็พบว่าภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ทำการสอนด้วย

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีอิทธิพลทางตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2539) พบว่าการพัฒนาการเรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Fraser et al. (1987) และ Creemers and Scheerens (1989) ที่พบว่าการพัฒนาการเรียนการสอนของครูด้านวิธีสอนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และผลการวิจัยของ Wang et al. (1990) และ Walberg (1984) ก็พบว่าการพัฒนาการเรียนการสอนของครูด้านบรรยากาศในชั้นเรียน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

รายการอ้างอิง

- ธีระ ฤกษ์เจริญ. (2550). สภาพปัญหาการบริหาร และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน: การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. (2553). รายงานการประเมินคุณภาพ การศึกษาระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. สมุทรปราการ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2539). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Creemers & Scheerens. (1989). Developments in Educational Effectives Research Programme. *International Journal of Educational Research*, 21(2), 125 – 139.
- Epstein et al. (1997). Involving parents in homework in the middle grades. *Research Bulletin*, 18.
- Fraser et al. (1987). Synthesis of educational productivity research. *International Journal of Educational Research*, 11(2).

- Johnson, D.W., Johnson, R.T., & Smith, K.A. (1991). *Active learning: Cooperation in the college classroom*. Edina, MN: Interaction Book Company.
- Walberg. (1984). *Families as Partners in Educational Productivity*. Phi Delta Kap-pan: in press.
- Wang et al. (1990). Mycorrhiza mutants of *Lotus japonicus* define genetically independent steps during symbiotic infection. *Molecular Plant-Microbe Interactions*, 11, 933-936.